

doświadczyć zmartwychwstania. Los niewierzących miał się zaś kończyć wraz z ich śmiercią fizyczną. W podsumowaniu swoich rozważań pisze następujące słowa:

Paul conceived of the fate of the unrighteous both in terms of loss of relationship and loss of life. When referring to the present this conception was metaphorical — a person could be “dead” though living and breathing. When seen as future, death was not a metaphorical prospect. It took on a strong literalism: in the future only the righteous would enjoy Christ’s gift of life and immortality. The resurrection of those “in Christ” was the only resurrection envisaged by Paul. His writings lack the Johannine theme of a general resurrection to judgment¹⁵.

Wniosek Powysa dotyczący różnorodności nowotestamentowej wiary związanej z zakresem zmartwychwstania (u Jana mamy uniwersalne zmartwychwstanie, u Pawła zaś tylko wierzących) prowadzi do szerszego pytania o to, jaką formę ostatecznej rzeczywistości niewierzących powinni wyznawać chrześcijanie. Okazuje się, że pewna niejednoznaczność Pawła w tym zakresie, jak i różnorodność przekonań w tekstach kanonicznych (ten wątek nie został rozwinięty w niniejszym opracowaniu) zmuszają do szukania odpowiedzi na pytanie o chrześcijańskie piekło nie na poziomie egzegezy poszczególnych fragmentów biblijnych, ale poprzez dalsze rozważania natury systematycznej. Zachodzi więc konieczność pogłębiania analiz dokonywanych w ramach bibliistyki poprzez refleksję teologiczną i filozoficzną. Ostateczny pogląd na piekło, przy założeniu, że chrześcijaństwo nie powinno dopuścić różnorodności przekonań w tym zakresie, winien nie tylko uwzględniać pojedyncze fragmenty traktujące o losie eschatologicznym niewierzących, ale także opierać się na rozważaniach z zakresu wszystkich dziedzin dogmatyki — nie jedynie samej eschatologii.

Apostle Paul’s View of Hell

A b s t r a c t

The article tackles the theme of the ultimate destiny of unbelievers in the Apostle Paul’s thought in the context of the discussion on three major Christian views of the nature of hell (everlasting suffering, ultimate annihilation, and final renewal of unbelievers). All three views assume some kind of afterlife of unbelievers. It turns out however, that except for one deuteropauline passage,

¹⁵ *Ibidem*, s. 335.